

การศึกษาความสามารถในการให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดสุพรรณบุรี

ธัญญลักษณ์ บัวชื่น¹ อนาวิน มีมุ่งบุญ² และ วันเพ็ญ คำเทศ^{3*}

^{1,2,3}สาขาวิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, นครปฐม

*ผู้รับผิดชอบบทความ: kwanpen@webmail.npru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถในการให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 194 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความสามารถในการให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ที่ปรับปรุงมาจากของลอร์สัน วิเคราะห์ ข้อมูลด้วยสถิติค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดสุพรรณบุรี มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับต่ำ (คะแนนเฉลี่ย 3.41)

คำสำคัญ: ความสามารถในการให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดสุพรรณบุรี

The Study of Scientific Reasoning Ability of 10th Grade Students in Suphan Buri Province

Thunyalak Beauchuen¹ Anawin Meemungbun² and Wanpen Kamtet^{3*}

^{1,2,3}Program of Biology, Faculty of Science and Technology,

Nakhon Pathom Rajabhat University, Nakhon Pathom

*corresponding author: kwanpen@webmail.npru.ac.th

Abstract

The purpose of this research was to study the ability of scientific reasoning of 10th grade students in Suphan Buri Province. The sample were 194 10th grade students in Suphan Buri Province. The research instrument was scientific reasoning ability test that improved from Lawson's classroom test of scientific reasoning: multiple choice version (Lawson, 2000). The collected data were analyzed by mean, percentage and standard deviation. The data revealed that 10th grade students in Suphan Buri province had low average scores of scientific reasoning abilities (mean equals to 3.41).

Keywords: scientific reasoning ability, 10th grade student, Suphan Buri province

บทนำ

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาประเทศ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งในการยกระดับมาตรฐานความเป็นอยู่ของบุคคลในสังคมให้สูงขึ้น ที่สำคัญวิทยาศาสตร์มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการดำรงชีวิตของมนุษย์ เนื่องจากการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เป็นกระบวนการสำคัญที่จะทำให้เกิดการพัฒนาวิธีคิด ทั้งความคิดเป็นเหตุเป็นผล คิดสร้างสรรค์ และคิดวิเคราะห์วิจารณ์ นอกจากนี้ การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ยังพัฒนาทักษะที่สำคัญในการค้นคว้าหาความรู้ พัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ตลอดจนพัฒนาความสามารถในการตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลที่หลากหลายและมีประจักษ์พยานตรวจสอบได้

การให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Reasoning) เป็นส่วนหนึ่งในการอธิบายทางวิทยาศาสตร์ โดยการให้เหตุผล (Reasoning) เป็นสิ่งที่แสดงถึงความสัมพันธ์อย่างสมเหตุสมผลระหว่างคำตอบ (Claim) กับหลักฐาน (Evidence) โดยต้องแสดงให้เห็นว่าเพราะเหตุใดหลักฐานนี้จึงเหมาะสมในการนำมาใช้สนับสนุนคำตอบ โดยใช้เหตุผลหรือหลักการทางวิทยาศาสตร์ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี [สสวท.], 2562)

Programme for International Student Assessment หรือ PISA 2018 ได้กล่าวถึงการรู้วิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy) ไว้ว่า เป็นความสามารถในการเชื่อมโยงสิ่งต่าง ๆ เข้ากับประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ และแนวคิดทางวิทยาศาสตร์ ได้อย่างมีวิจารณญาณ โดยบุคคลที่รู้วิทยาศาสตร์ (Scientific Literate Person) คือผู้ที่สามารถสื่อสารหรือโต้แย้งในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างเป็นเหตุเป็นผลซึ่งบุคคลนั้นจำเป็นต้องมีความสามารถในการอธิบายปรากฏการณ์

ในทางวิทยาศาสตร์ การประเมินและออกแบบกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ และการแปลความหมายข้อมูลและใช้ประจักษ์พยานเชิงวิทยาศาสตร์

ผลการประเมินผู้เรียนในโครงการการประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล (Programme for International Student Assessment หรือ PISA) ในปี ค.ศ. 2018 พบว่า นักเรียนไทยในกลุ่มโรงเรียน สพฐ. มีคะแนนเฉลี่ยในด้านวิทยาศาสตร์ 426 คะแนนซึ่งอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย (ค่าเฉลี่ย OECD 489 คะแนน) (สสวท., 2562) หมายความว่านักเรียนไทยส่วนใหญ่ไม่สามารถระบุ อธิบาย และนำความรู้ด้านวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงที่มีความหลากหลายของปัญหาได้ นักเรียนไม่สามารถนำความรู้มาเชื่อมโยงและใช้ในการอธิบายได้ ไม่สามารถใช้ประจักษ์พยานหรือหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ต่าง ๆ มาประกอบใช้ในการตัดสินใจได้ และนักเรียนมีปัญหาในการใช้เหตุผลในการแก้ไขปัญหาที่มีความซับซ้อนมาก (สสวท., 2562)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบว่า มีงานวิจัยจำนวนหนึ่งที่ศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียน โดยใช้แบบสอบที่เป็นคำถามชนิดปลายเปิด เช่น Zeinedin and Abd-El-Khalick (2010) ที่พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ทั้งด้านการศึกษาและการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันไม่เพียงพอ และนักเรียนประสบปัญหาเกี่ยวกับการให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ สอดคล้องกับ ฉลองวุฒิ จันท์หอม และ สมเกียรติ พรพิสุทธิ มาศ (2563) ที่พบว่า การให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในระดับต้องปรับปรุง นอกจากนี้ นลินี สอนชา จีระวรรณ เกษสิงห์ และ เมษยะมาศ คงเสมา (2560) พบว่าในการให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ นักเรียนมีแนวโน้มใช้อารมณ์และความรู้สึกในการลงข้อสรุปในสถานการณ์ที่เป็นปัญหาวิทยาศาสตร์ที่กำหนดให้มากกว่าการใช้หลักคิดทางวิทยาศาสตร์และหลักฐานเชิงประจักษ์ นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่เจาะจงเนื้อหาเฉพาะในบางวิชา เช่น วิทยาศาสตร์ และชีววิทยา โดยใช้แบบสอบที่เป็นคำถามชนิดปลายเปิด ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสามารถในการให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนโดยใช้แบบสอบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ที่ประกอบด้วยเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ ได้แก่ คณิตศาสตร์ ชีววิทยา เคมี และฟิสิกส์ ซึ่งปรับปรุงจากแบบสอบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ของ Lawson (Lawson, 2000) เป็นเครื่องมือในการประเมินความสามารถในการให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความสามารถในการให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดสุพรรณบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นนักเรียนจากแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดสุพรรณบุรี ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 194 คน

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ที่ปรับปรุงจากแบบสอบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ของ Lawson (Lawson, 2000) ซึ่งมีลักษณะเป็นข้อสอบแบบเลือกตอบ 2 ระดับ (Two – tier Multiple Choice Test) ที่ประกอบด้วยส่วนของตัวเลือกและเหตุผล จำนวน 12 ข้อ โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนนคือ ต้องตอบถูกทั้งตัวเลือกและเหตุผล จึงจะได้ 1 คะแนน หากตอบผิดส่วนใดส่วนหนึ่งจะได้ 0 คะแนน เนื้อหาที่เกี่ยวข้องในแบบ

สอบประกอบด้วย 1) คณิตศาสตร์ จำนวน 4 ข้อ 2) ชีววิทยา จำนวน 4 ข้อ 3) ฟิสิกส์ จำนวน 3 ข้อ และ 4) เคมี จำนวน 1 ข้อ แบบสอบฉบับนี้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญในสาขาการสอนวิทยาศาสตร์ จำนวน 2 คน และสาขาการสอนภาษาอังกฤษ จำนวน 1 คน ผลการตรวจสอบ พบว่า ข้อสอบทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ (IOC) อยู่ในช่วง 0.67 – 1.00 ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบทั้งฉบับโดยการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตร KR – 20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson 20) พบว่า แบบสอบฉบับนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โดยการนำแบบสอบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง โดยให้เวลาในการทำข้อสอบ 30 นาที

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนที่ได้จากแบบสอบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50.00 หมายถึง ความสามารถในการให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับต่ำ
คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 50.10 – 75.00 หมายถึง ความสามารถในการให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 75.10 – 100.00 หมายถึง ความสามารถในการให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับสูง

ผลการวิจัย

ความสามารถในการให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ภาพรวม)

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความสามารถในการให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งมีคะแนนเต็ม 12 คะแนน (ภาพรวม) ได้ผลแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความสามารถในการให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ภาพรวม)

คะแนน	N	Minimum	Maximum	Mean	S.D.
ความสามารถในการให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์	194	0	12	3.41	4.01

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เท่ากับ 3.41 คะแนน จากคะแนนเต็ม 12 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 28.42 ซึ่งอยู่ในระดับต่ำ

ความสามารถในการให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (จำแนกรายข้อ)

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความสามารถในการให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (จำแนกรายข้อ) ได้ผลแสดงดังตารางที่ 2 และค่าร้อยละของผู้ตอบถูกและตอบผิดในแต่ละข้อของแบบสอบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (จำแนกรายข้อ) ได้ผลแสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในแต่ละข้อของแบบสอบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (จำแนกรายข้อ)

ข้อที่	Mean	S.D.
1	0.56	0.50
2	0.29	0.46
3	0.21	0.41
4	0.17	0.38
5	0.24	0.43
6	0.25	0.43
7	0.25	0.43
8	0.29	0.46
9	0.30	0.46
10	0.29	0.45
11	0.30	0.46
12	0.30	0.46

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ของข้อสอบข้อที่ 1 มีค่าเท่ากับ 0.56 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง นอกนั้นมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 ซึ่งอยู่ในระดับต่ำ

ตารางที่ 3 ค่าร้อยละของผู้ตอบถูกและตอบผิดในแต่ละข้อของแบบสอบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (จำแนกรายข้อ)

ข้อที่	ร้อยละของผู้ตอบถูก	ร้อยละของผู้ตอบผิด
1	51.50	42.50
2	29.40	70.60
3	21.10	78.90
4	17.00	83.00
5	24.20	75.80
6	24.70	75.30
7	24.70	75.30
8	29.40	70.60
9	29.90	70.10
10	28.90	71.10
11	29.90	70.10
12	29.90	70.10

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า ข้อสอบข้อที่ 1 มีค่าร้อยละของผู้ตอบถูกมากกว่าค่าร้อยละของผู้ตอบผิด ส่วนข้อสอบข้อที่ 2 - 12 มีค่าร้อยละของผู้ตอบถูกน้อยกว่าค่าร้อยละของผู้ตอบผิด

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ 3.41 คะแนน จากคะแนนเต็ม 12 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 28.42 ซึ่งอยู่ในระดับต่ำ เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่ (11 ข้อ จาก 12 ข้อ) มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับต่ำ มีเพียงข้อ 1 ที่อยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 56) เมื่อพิจารณาค่าร้อยละของผู้ตอบถูกและตอบผิดในแต่ละข้อของแบบสอบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ตอบผิด (11 ข้อ จาก 12 ข้อ) มีเพียงข้อ 1 เท่านั้นที่นักเรียนส่วนใหญ่ตอบถูก

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย สะท้อนให้เห็นว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความสามารถในการให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับต่ำ สอดคล้องกับงานวิจัยของลือชา ลดาชาติ และ ลฎาภา สุทธิกุล (2555) ที่พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีความสามารถในการให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ เช่นเดียวกับ ฉลองวุฒิ จันทร์หอม และ สมเกียรติ พรพิสุทธิมาศ (2563) ที่พบว่าการให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในระดับต้องปรับปรุง และในการให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์นักเรียนมีแนวโน้มใช้อารมณ์และความรู้สึกในการลงข้อสรุปในสถานการณ์ที่เป็นปัญหาวิทยาศาสตร์ที่กำหนดให้มากกว่าการใช้หลักคิดทางวิทยาศาสตร์และหลักฐานเชิงประจักษ์ (นลินี สอนชา จีระวรรณ เกษสิงห์ และ เมษยะมาศ คงเสมา, 2560) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ของไทยส่วนใหญ่ไม่ได้เน้นให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถในการให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ การจัดการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ในประเทศไทยยังคงเน้นการบรรยายให้นักเรียนจดจำเนื้อหาสาระมากกว่าการพัฒนาการคิด (ญาณพัฒน์ พรหมประสิทธิ์, นฤมล ยุตาคม, และ พัฒน์ จันทร์โรทัย, 2551; ลือชา ลดาชาติ และ วรรณทิพา รอดแรงคำ, 2555) ดังนั้น จึงควรดำเนินการวิจัยเพื่อหาวิธีการที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นถึงสภาพปัจจุบันของความสามารถในการให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งสามารถใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นเพื่อการพัฒนาความสามารถด้านดังกล่าวของนักเรียนต่อไป นอกจากนี้ ในการวิจัยครั้งถัดไป ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยอื่นที่ส่งผลต่อความสามารถในด้านดังกล่าวของนักเรียน เช่น โน้ตค้นทางวิทยาศาสตร์ หรือทักษะการคิด เพื่อสะท้อนว่าปัจจัยใดเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อความสามารถในการให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนและส่งผลมาน้อยเพียงใด

เอกสารอ้างอิง

- ฉลองวุฒิ จันทรหอม และ สมเกียรติ พรพิสุทธิมาศ. (2563). รายงานการวิจัยเรื่อง การสำรวจความสามารถในการสร้าง
คำอธิบายเชิงวิทยาศาสตร์ เรื่อง ระบบย่อยอาหารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. ขอนแก่น:
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ญาณพัฒน์ พรหมประสิทธิ์, นฤมล ยุตาคม, และ พัฒนี จันทรโรทัย. (2551). การรับรู้ของครูและนักเรียนเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียน
การสอนเรื่องความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต. *วิทยาสารเกษตรศาสตร์ (สาขาสังคมศาสตร์)*, 29 (1), 1–10.
- นลินี สอนชา จีระวรรณ เกษสิงห์ และ เมษยะมาศ คงเสมา. (2560). ความสามารถในการให้เหตุผลเชิงวิทยาศาสตร์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในวิชาชีววิทยา. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 56, 116–125
- ลือชา ลดาชาติ และ ลฎาภา สุทธกุล. (2555). การสำรวจและพัฒนาความเข้าใจธรรมชาติของวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 4. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์*, 4 (2), 73–90.
- ลือชา ลดาชาติ และ วรณทิพา รอดแรงคำ. (2555). การสำรวจสภาพการเรียนการสอนเรื่องเสียงในโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา
ตอนปลาย จังหวัดตรัง. *วารสารวิจัย มข.*, 13 (11), 1310–1320.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2562). ผลการประเมิน PISA 2018: นักเรียนไทยวัย 15 ปี รู้และทำอะไร
ได้บ้าง. ค้นเมื่อ 1 เมษายน 2564 จาก <https://pisathailand.ipst.ac.th/issue-2019-48/>
- Lawson, A. E. (2000). *CLASSROOM TEST OF SCIENTIFIC REASONING: Multiple Choice Version*.
ค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2563 จาก <http://www.public.asu.edu/~anton1/AssessArticles/Assessments/Mathematics%20Assessments/Scientific%20Reasoning%20Test.pdf>.
- Zeineddin, A. & Abd-El-Khalick, F. (2010). Scientific Reasoning and Epistemological Commitments:
Coordination of Theory and Evidence among College Science Student. *Journal of Research
in Science Teaching*, 47 (9), 1064–1093.